

۲ دانش دریا

﴿﴾ عبرت دریا ﴿﴾

شیخ محمد: زمانی برخی از مقامات به ایده‌ی تبدیل دبی به مقصد گردشگری می‌خندیدند!

حاکم دبی همیشه به پتانسیل گردشگری امارت اعتقاد داشته است – حتی در دهه ۸۰ که بسیاری به این ایده می‌خندیدند.

شیخ محمد بن راشد آل مکتوم، معاون رئیس کشور و نخست وزیر امارات و حاکم دبی، حکایت تکان‌دهنده‌ای را در مورد چگونگی واکنش‌ها هنگام باز کردن موضوع توسعه امارت به عنوان یک مقصد گردشگری به اشتراک گذاشت.

او گفت که در آن زمان وزیر جوانی در اواسط ۳۰ سالگی بود. او در یکی از نشست‌های شورای همکاری شرکت کرد، جایی که وزیران درباره بحران‌ها و چالش‌های به‌ظاهر بی‌پایان منطقه بحث می‌کردند.

«من جوان‌ترین فرد حاضر در جلسه و بی‌حوصله‌ترین فرد از صحبت‌های سیاسی بی‌پایان بودم. خواسته‌م صحبت کنم و به وزرا پیشنهاد دادم: چرا شهرهای خلیج را به مقاصد گردشگری جهانی تبدیل نکنیم و آیا می‌توانیم از دبی شروع کنیم؟»

این پیشنهاد جسورانه توجه وزرای قدیمی را به خود جلب کرد اما نه به شکل مثبت.

شیخ محمد می‌گوید: «همه نگاه‌ها به من معطوف شد.» و افزود: «سپس سکوتی حاکم شد که با خنده یکی از وزرای خارج‌جه مسن‌تر شکسته شد.»

وی (وزیر امور خارجه) گفت: «گردشگران در دبی و شهرهای خلیج ما چه خواهند یافت؟ بیابان؟ شن؟ گرما و رطوبت؟ بقیه خندیدند.»

سپس وزیر بالحنی ارشد خطاب به شیخ محمد گفت: «میراث فرهنگی، تمدن و تاریخ بشر در دبی کجاست تا گردشگران بتوانند از آن بازدید کنند؟» شیخ محمد می‌گوید: «با او بحث نکردم. اما ناراحت شدم. زیرا با خود اندیشیدم که چرا نمی‌توانیم از ثروت خود بهتر استفاده کنیم؟ چرا نمی‌توانیم به جوانان خود اعتماد کنیم؟ و آیا نمی‌توانیم چیزی غیر از آنچه می‌دانیم و با آن آشنا هستیم، امتحان کنیم؟»

چهار دهه بعد، تاریخ به وضوح نقطه نظر شیخ محمد را تأیید کرده است.

حاکم دبی – که به عنوان نیرویی که در پس تبدیل امارت به یکی از برترین شهرهای جهان شناخته می‌شود – نتایج آخرین گزارش سازمان جهانی گردشگری سازمان ملل را با افتخار به اشتراک گذاشت.

شیخ محمد گفت: «امارات با درآمد مجموع ۲۲۴ میلیارد دلار) تنها در سال گذشته، رتبه چهارم را در بین پردرآمدترین مقاصد توریستی در جهان به دست آورد و از کشورهای قدیمی‌تر مانند فرانسه، ایتالیا، ترکیه و آلمان در گردشگری بین‌المللی بهتر عمل کرد.»

وی افزود: «تنها ایالات متحده آمریکا، اسپانیا و انگلیس در رتبه‌بندی پیش از ما هستند.»

شیخ محمد ادامه داد: «این گزارش را خواندم و به یاد دوستم، آن وزیر خارجه، اقدام.»

گروه امنیت دریا – حسن عابدین زاده، شهرام شجاعی و افشین بکایی –آن‌چه می‌خوانید، از متن مقاله پژوهشی است

تحت عنوان «نقش نیروی دریایی راهبردی ارتش جمهوری اسلامی ایران در ارتقاء قدرت دریایی» که به وسیله حسن عابدین زاده –دانشجوی دکتری علوم دفاعی راهبردی، دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ایران، شهرام شجاعی –استادیار دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ایران، و افشین بکایی – دانشجوی دکتری علوم دفاعی راهبردی، دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ایران که در پژوهشی قابل توجه، به بحث نیروی دریایی راهبردی پرداخته‌اند. در جایی که پیش‌تر در سایت و روزنامه دریایی اقتصادسراسرآمد به مباحث مرتبط پرداختیم و مساله کشتی سازی ایران را مورد بررسی قرار دادیم.

در بخش اول اینن مقاله در دو شماره پیشین اقتصادسراسرآمد گفتیم که برخی کارشناسان بر این باور بوده و هستند که باید کشتی‌سازیم؛ حتی با ضرر. دلیل این‌ها بر نیروی دریایی راهبردی بنا شده بود. اما این که نیروی دریایی راهبردی چیست و چه اهمیتی دارد، می‌تواند اندیشه ما را به سمت سرمایه‌گذاری‌های کلان در دریا ببرد یا از آن باز دارد. علاقمندان می‌توانند برای دریافت اصل و متن کامل این مقاله با تلفن دفتر روزنامه تماس حاصل نمایند. این مقاله را مفید دانستیم و البته با تخلص و تصرف سعی کردیم بخش‌هایی از آن را برای مخاطبان روزنامه دریایی اقتصادسراسرآمد مهیا کنیم. بخش سوم این مقاله را با هم می‌خوانیم:

۱۰ مؤلفه از دیدگاه وبیانات فرماندهی معظم کل قوا (مدظله‌العالی) در خصوص الزامات قدرت دریایی

۱) رسالت و اهداف دفاعی دریایی، ۲) سیاست دفاعی –دریایی، ۳) دکترین نظامی، ۴) راهبرد نظامی، ۵) نیروی انسانی، ۶) آموزش و پژوهش، ۷) تجهیزات و تسلیحات نظامی، ۸) ساختار و تشکیلات سازمانی، ۹) لجستیک و پشتیبانی، ۱۰) فرماندهان.

اصلی‌ترین عامل عقب‌ماندگی در این حوزه، عامل فرهنگی پیونددهنده این عوامل برای جمعیت و هم‌افزایی آن‌ها در جهت قدم گذاشتن به دریا و بهره‌مندی از منافع و مزایای به اثبات رسیده آن برای توسعه همه‌جانبه کشور است. عملی‌نام فرهنگ دریایی که حلقه گمشده کسب قدرت دریایی ایران است چیزی که اکثر نظریه‌پردازان قدرت دریایی جهان از آن به‌عنوان روحیه دریایی در مردم و باور آگاهانه و گرایش به دریا در دولتمردان، یاد می‌کنند.

اقدام در زمینه معرفی و اشاعه فرهنگ دریایی کشور، ضمن آنکه فراهم آورنده زمینه‌های توسعه‌یافتگی اجتماعی و اقتصادی است، به این دلیل که به حوزه فرهنگ عمومی ارتباط دارد؛ زمینه‌ای برای تقویت زیرساخت‌های، نظامی، اقتصادی، فرهنگی اجتماعی، سیاسی، فناوری و ... را ایجاد می‌کند که هم‌افزایی این مؤلفه‌ها در دولت و مسئولین باعث ارتقاء توان دفاعی و در سطح راهبردی قدرت ملی می‌شود.

نظریات اندیشمندان در خصوص قدرت دریایی نظریه قدرت دریایی الفرد ماهان (تئوری ژئوپلیتیکی بحری)

از دیدگاه ماهان، قدرت دریایی فقط در بعد نظامی آن مطرح نبود و از عوامل ثابت (موقعیت جغرافیایی، اقلیم و منابع طبیعی و وسعت سرزمین و سواحل) و عوامل متغیر (میزان جمعیت، فرهنگ و ویژگی‌های روحیه دریایی در مردم و گرایش به دریا در مسئولین) نشئت می‌گیرد. ماهان برای تبدیل شدن یک کشور به قدرت دریایی شش عامل دریایی موقعیت جغرافیایی، وضع طبیعی ساحل، گسترش ساحل، اندازه جمعیت، شخصیت ملی و وضع سیاسی دولت را مهم دانسته است.

نظریه قدرت دریایی ریچموند

ریچموند از جمله افسران نیروی دریایی انگلستان بود که ضمن بررسی نظریه ماهان، موارد جدیدی را به عوامل شش‌گانه وی اضافه کرد. این موارد عبارت‌اند از ابزار جنگ، پایگاه‌ها و سرزمین‌های

کرزلی، قدرت دریایی را منوط به داشتن منابع و عناصری می‌داند که هر قدرت دریایی باید از آن برخوردار باشد. منابع عبارت است از: ۱) اجتماع دریایی؛ ۲) منابع طبیعی و معدنی؛ ۳) نوع دولت و حکومت؛ ۴) جغرافیا؛ ۵) صنایع تکنولوژیکی پیشرفته؛ ۶) نظام سیاسی بین‌المللی. عناصر قدرت دریایی عبارت‌اند از: ۱) کشتیرانی؛ ۲) پایگاه‌ها؛ ۳) ابزارهای جنگی.

«اریک گروو» عوامل مؤثر بر قدرت دریایی را به‌این‌ترتیب طبقه‌بندی می‌کند: عوامل مؤثر درجه اول: ۱) قدرت اقتصادی، ۲) قدرت تکنولوژیک و ۳) فرهنگ اقتصادی – سیاسی. عوامل مؤثر درجه دوم: ۱) موقعیت جغرافیایی کشور؛ ۲) وابستگی به دریا بر مبنای تجارت دریابرد، کشتی‌سازی، ماهیگیری، منطقه؛ ۳) سیاست‌ها و دیدگاه‌های حکومت.

در نظریه ساختار قدرت دریایی تیل، عوامل قدرت دریایی عبارت‌اند از: ۱) مردم، جامعه و دولت دریایی

(فرهنگ دریایی، نیروی انسانی کافی و دولت لیبرال و دموکراتیک)؛ ۲) جغرافیای دریایی (موقعیت دریایی ساحلی، وضعیت جغرافیایی و عوارض ساحل، نزدیکی به شبکه‌های ارتباطی دریایی و ...)؛ ۳) منابع (تکنولوژی و یا منابع لازم برای تجهیز ناوگان تجاری و نظامی)؛ ۴) اقتصاد دریایی (حضور قدرت دریایی در پهنه دریا برای حمایت از ناوگان‌های تجاری، مستلزم برخورداری از اقتصاد دریایی است)؛ ۵) حمایت، پشتیبانی و پیوند بین

قدرت دریایی با قدرت زمینی و هوایی. از دیدگاه ساخویا پنج مؤلفه جغرافیایی، اقتصادی، نظامی، تکنولوژیکی و سیاسی (هدف استراتژیک از قدرت دریایی و اراده تعقیب استراتژی دریایی) در تعیین قدرت دریایی کشورها دخیل هستند. در تقسیم‌بندی ساخویا عوامل جغرافیایی عبارت‌اند از: ۱) طول خط ساحلی (۲ سرزمین‌های جزیره‌ای (۳ حجم جمعیت و اجتماع دریایی ۴) وسعت مناطق دریایی ۵) تعداد بنادر دریایی ۶) وسعت کشور ۷) جمعیت کشور ۸) موقعیت کشور در رابطه با نقاط کنترل ۹) مسیرهای دریایی بین‌المللی ۱۰) منابع مواد خام و بازارها.

نظریات خبرگان و صاحب‌نظران داخلی در خصوص قدرت دریایی

جمع‌بندی تدابیر فرماندهی معظم کل قوا (مدظله‌العالی) نظریه‌ای را پایه‌گذاری می‌نماید که چارچوب آن احیای مجدد تمدن دریایی با اصلاح ساختارهای ژئوپلیتیکی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی را مورد مطالبه قرار می‌دهد.

به اعتقاد دکتر حافظ‌نیا دریا و منابع قدرت آفرین آن نقش و اهمیت بسیار زیادی در شکل‌گیری قدرت ملی و بین‌المللی کشورها دارند. از نظر وی قدرت دریایی را می‌توان از مجموعه توانایی‌های یک ملت در استحصال منافع خویش از دریاها و اقیانوس‌ها با به‌کارگیری مناطق دریایی برای فعالیت‌های سیاسی، اقتصادی و نظامی در زمان صلح یا جنگ به‌منظور نیل به مقاصد و اهداف ملی دانست. به‌عبارت‌دیگر قدرت دریایی در مفهومی دقیق‌تر فراتر از قدرت نظامی دریایی بوده و توانایی‌های یک ملت را در حمایت از اهداف سیاسی، اقتصادی و نظامی از طریق کنترل دریاها بیان می‌نماید.

نیروی دریایی ج.ا.ایران با طراحی برنامه‌های راهبردی تاکتون توانسته است دستاوردها و توفیقات زیادی را برای کشور در خلیج فارس، دریای عمان، دریای مدیترانه و اقیانوس آرام و چه در بخش اعمال سیادت دریایی و چه در حفظ امنیت، کسب نماید.

قدرت دریایی

ظهور و تداوم قدرت‌های بزرگ در جهان همواره با تکیه‌بر قدرت دریایی و از طریق برتری نسبی در دریاها صورت گرفته است. هر کشوری که به دریا متصل است فرصت و تهدید را توأماً باهم دارد؛ و عمق راهبردی هر کشور در دریا عینیت پیدا می‌کند. مطمئناً یک کشور دریایی با سیادت بر دریاها قادر خواهد بود ناوگان نظامی و تجاری خود را با امنیت کامل بر پهنه دریاها به حرکت درآورد؛ و در حالت مخاصمه با تکیه بر این سیادت دریایی خواهد

«اقتصادسراسرآمد» منتشر می‌کند؛

بخش بایانی

چرانیروی دریایی راهبردی مهم‌است؟

توانست کشتی‌های دشمن را در بنادر آن کشور محبوس نموده و باعث فلج شدن تجارت دریایی دشمن گردد.

قدرت دریایی عبارت است از مجموعه توانایی‌های یک ملت در برداشت منافع خویشش از دریاها و اقیانوس‌ها یا به‌کارگیری مناطق دریایی برای فعالیت‌های سیاسی، اقتصادی و نظامی در زمان صلح یا جنگ به‌منظور رسیدن به مقاصد و هدف‌های ملی.

با پیچیدگی و بی‌ثباتی‌های موجود، جهان با چالش‌های بیشتری در دریا از قبیل قاچاق، دزدی دریایی و تروریسم دریایی در شریان‌های تجارت جهانی گرفته تا اختلافات درباره حاکمیت آب‌های بین‌المللی روبرو شده است در چنین شرایطی آینده کشورها وابسته به قدرت دریایی است که کشورها را قادر می‌سازد تا بتوانند به‌صورت آزادانه از منافع دریا

در چارچوب قوانین بین‌المللی بهره‌برداری نمایند. قدرت دریایی آن‌چنان در تقویت و استحکام‌پذیری اقتدار ملی یک کشور اهمیت دارد که آلفرد ماهان معتقد بود که اولین گام برای کسب قدرت جهانی، داشتن یک نیروی دریایی قوی و کنترل دریاها است

و به نظر او بریتانیا علی‌رغم وسعت محدود، به علت موقعیت جزیره‌ای به یک قدرت جهانی تبدیل‌شده است. موقعیت جغرافیایی بریتانیا موجب شده که این کشور تقریباً همه‌ی مسیرهای دریایی تجارت جهان را کنترل کند. کشور آمریکا نیز بزرگ‌ترین قدرت دریایی جهان شد و تنگه‌ها و نقاط کلیدی جهان که روزگاری در کنترل بریتانیا بود، به‌طور مستقیم و غیرمستقیم تحت نظارت و کنترل آمریکا قرار گرفت. آدمیرال گروشکف بیانگذار نیروی دریایی نوین شوروی دراین‌باره نوشته است: «روسیه بدون در اختیار داشتن یک ناوگان قوی، نمی‌تواند در میان قدرت‌های بزرگ بیابد.»

فرماندهی معظم کل قوا نیز در این راستا می‌فرماید: «نیروی دریایی می‌تواند جزء مؤثرترین عناصر برای تحقق اهداف والای نظام جمهوری اسلامی ایران باشد» همچنین ایشان می‌فرمایند: «منشأ و برکات و خدمات نیروی دریایی نه‌فقط در حیطه نیروهای نظامی ما، بلکه حتی در محدوده مسائل خارجی کشور هم مشهود است.» امتیازات ذاتی قدرت دریایی عبارت است از: قدرت تطابق، انعطاف و تحرک بر سطح، در عمق و بر فراز محیطی که بخش اعظم سطح کره ی زمین را پوشانده و خشکی‌های جزیره مانند آن را احاطه کرده است.

اهداف نیروی دریایی راهبردی:

برقراری ثبات و امنیت در دریاها باز و اقیانوس‌ها و پشتیبانی از سیاست‌های خارجی کشور، شامل مشارکت برای برقراری ثبات جامع بین‌المللی. به عبارت ساده نیروی دریایی راهبردی ابزاری برای دیپلماسی خارجی و داخلی به‌حساب می‌آید. ویژگی‌های یک نیروی دریایی راهبردی: توانمندی فعالیت در محیط رقابتی داشتن اهداف بلندمدت ارتباط حیات نیرو با اهداف راهبردی ارتباط اهداف راهبردی با پیکره نیرو

بدون شرح...

فربا عزیز ی - اقتصاد سراسرآمد

تصویب وزای توریستی یکپارچه شش کشور شورای همکاری خلیج فارس؛

طرح شینگن عربی برای ۶ کشور خلیج فارس

بر اساس گزارشی از سران شورای همکاری خلیج فارس، این کشورهای اکنون یک گام به راه اندازی وزای سبک شینگن برای رونق گردشگری در منطقه نزدیک تر شده اند.به گزارش اقتصاد سراسم، هفته گذشته، در جریان نشست وزرای شورای همکاری خلیج فارس در مسقط، سلیم بن محمد المحروقی، وزیر میراث و گردشگری در عمان، اعلام کرد که وزای یکپارچه به اتفاق آرا تصویب شده است.

وزای تک یک بلیط توریستی برای کاوش در بلوک شش عضوی خلیج فارس –امارات، عربستان سعودی، بحرین، قطر، عمان و کویت است. چندین وزیر و مقامات ارشد خلیج فارس، از جمله امارات، در چند ماه گذشته فاش کرده اند که وزای یکپارچه به "به زودی" راه اندازی خواهد شد.

این وزا علاوه بر بهبود اقتصاد منطقه، فرصت های شغلی بیشتری ایجاد خواهد کرد. آنچه تاکنون در مورد وزای توریستی یکپارچه می دانیم در اینجا آمده است:

وزای یکپارچه شورای همکاری خلیج فارس چیست؟

مشابه وزای شینگن که به گردشگران امکان دسترسی به چندین کشور اروپایی را می دهد، شورای همکاری خلیج فارس به دنبال اجرای روادیدی است که به بازدیدکنندگان اجازه می دهد بین کشورهایی که بلوک خلیج فارس را تشکیل می دهند، حرکت کنند.در حال حاضر، گردشگران باید وزای شش کشور خلیج فارس را به طور جداگانه دریافت کنند، حتی اگر مقصدها از طریق هوایی و جاده ای به یکدیگر متصل شوند.

این طرح چگونه کمک خواهد کرد؟

در ماه می سال جاری، یکی از مقامات ارشد امارات تاکید کرده بود که گردشگران –به ویژه گردشگران با مسافت طولانی –از یک بسته یکپارچه برای بازدید از کشورهای مختلف در شورای همکاری خلیج فارس بهره خواهند برد. این طرح علاوه بر افزایش هزینه های گردشگران، مدت اقامت آنها را نیز افزایش می دهد.

رسانه های عمانی به نقل از وزیر محروقی گفته اند که این طرح "بسیار زود" راه اندازی خواهد شد. جدول زمانی مشخص نشده است، اما برزور عمان گزارش داد که در نشست وزرای کشور منطقه در ماه نوامبر در مسقط ارائه خواهد شد.پس از اجرای این طرح، کشورهای شورای همکاری خلیج فارس کمپین های تبلیغاتی مشترکی را اجرا می کنند. مقامات قبلا در مورد داشتن یک پلت فرم رزرو مشترک و یک وب سایت مشترک گردشگری صحبت کرده بودند.

آیا ساکنان کشورهای شورای همکاری خلیج فارس می توانند برای وزای اقدام کنند؟

در حال حاضر، شهروندان کشورهای شورای همکاری خلیج فارس از سفر بدون وزای بین کشورهای عضو برخوردار هستند. بلافاصله مشخص نیست که این امر در مورد مهاجران مقیم این کشورها چگونه است؟با این حال، ماه گذشته، عبدالله بن توق المری، وزیر اقتصاد امارات متحده عربی، گفت که شورای همکاری خلیج فارس در حال بررسی یک سیستم روادید واحد است که ساکنانش آزادانه بین کشورهای عضو تردد کنند.

با وزای می توان به چند کشور سفر کرد؟

دارندگان وزای می توانند از هر شش کشور شورای همکاری خلیج فارس دیدن کنند: امارات، عربستان سعودی، بحرین، قطر، عمان و کویت. قیمت و اعتبار وزای تاکنون مشخص نشده است. انتظار می رود جزئیات بیشتر تا پایان سال اعلام شود.»ایرانیان امارات